

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Ülemnõukogu
seadus
terviktektst
01.07.2004
02.06.2005

Kaubandusliku meresõidu koodeks

Vastu võetud 09.12.1991

[RT 1991, 46, 577](#)

jõustumine 01.03.1992, osaliselt 01.01.1996

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
21.09.1993	RT I 1993, 65, 923	21.10.1993
31.05.1995	RT I 1995, 54, 882	30.06.1995
23.10.1996	RT I 1996, 78, 1380	24.11.1996
22.10.1997	RT I 1997, 77, 1315	01.01.1998
17.12.1997	RT I 1998, 2, 47	01.01.1998
11.02.1998	RT I 1998, 23, 321	01.07.1998
11.03.1998	RT I 1998, 30, 409	01.07.1998
17.06.1998	RT I 1998, 59, 941	10.07.1998
19.04.2000	RT I 2000, 35, 221	15.05.2000
08.02.2001	RT I 2001, 21, 114	01.04.2001
14.11.2001	RT I 2001, 93, 565	01.02.2002
12.12.2001	RT I 2002, 1, 1	01.01.2003
05.06.2002	RT I 2002, 55, 345	01.10.2002
17.12.2003	RT I 2003, 88, 594	08.01.2004
24.03.2004	RT I 2004, 24, 164	25.04.2004
14.04.2004	RT I 2004, 30, 208	01.05.2004
19.05.2004	RT I 2004, 46, 329	01.07.2004

I peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1–2. [Kehtetud -[RT I 2002, 55, 345](#)- jõust. 01.10.2002]

§ 3. Vedu ja pukseerimine Eesti Vabariigi (edaspidi *Eesti*) sadamate vahel toimub Eesti Vabariigi ja Euroopa Liidu liikmesriigi riigilipu all sõitvate laevadega.

Vedu ja pukseerimine Eesti sadamate vahel võib toimuda ka esimeses lauses nimetatata riigilipu all sõitvate laevadega, kui see riik annab Eesti Vabariigi riigilipu all sõitvatele laevadele riikidevahelise lepinguga samasuguse õiguse.

[[RT I 2004, 30, 208](#)- jõust. 01.05.2004]

§ 4–5. [Kehtetud -[RT I 1998, 23, 321](#)- jõust. 01.07.1998]

§ 6. Majandus- ja Kommunikatsiooniministerium kavandab ja viib ellu merenduse arengu ja meresõidu ohutuse poliitikat.

[[RT I 2003, 88, 594](#)- jõust. 08.01.2004]

1. Vabariigi Valitsus või tema volitusel majandus- ja kommunikatsiooniminister kehtestab oma määrusega:

[[RT I 2003, 88, 594](#)- jõust. 08.01.2004]

1)–3) [kehtetud -[RT I 1998, 2, 47](#)- jõust. 01.01.1998]

- 4) [kehtetu -RT I 2000, 35, 221- jõust. 15.05.2000]
- 5)–8) [kehtetud -RT I 1998, 2, 47- jõust. 01.01.1998]
- 9)–12) [kehtetud -RT I 2000, 35, 221- jõust. 15.05.2000]
- 13) [kehtetu -RT I 2004, 24, 164- jõust. 25.04.2004]
- 14) laevaraamatu pidamise korra.

2. Veeteede Ameti pädevusse kuulub:

- 1) tegevuslubade väljastamine meretranspordi korraldamiseks ja laevade agenteerimiseks;
- 2) [kehtetu -RT I 1998, 23, 321- jõust. 01.07.1998]
- 3)–5) [kehtetud -RT I 2000, 35, 221- jõust. 15.05.2000]
- 6) merre uppunud vara ülestõstmise korraldamine juhul, kui see segab laevaliiklust;
- 7) järelevalve kaubanduslikku meresõitu reguleerivate õigusaktide, sealhulgas Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (IMO) konventsioonide, millega Eesti Vabariik on ühinenud, koodeksite, resolutsioonide ja ringkirjade täitmise üle;
- 8)–12) [kehtetud -RT I 2000, 35, 221- jõust. 15.05.2000]
- 13) merepäästeoperatsioonides, mereotsingutes, inimelude päästmises, merereostuse likvideerimises osalemine;
- 14) [kehtetu -RT I 2000, 35, 221- jõust. 15.05.2000]

§ 7. Merelaevade tehnilist järelevalvet ja nende klassifitseerimist Eestis teostavad rahvusvaheliselt tunnustatud klassifikatsiooniühingud.

§ 8. [Kehtetu -RT I 2000, 35, 221- jõust. 15.05.2000]

§ 8¹. Meretransporditeenust ja laevade agenteerimise teenust võib osutada selleks Veeteede Ametilt tegevusloa saanud ettevõtja.

Tegevusloa võib anda:

- 1) Eesti kodanikule või isikule, kellel on Eestis alaline elamisluba;
- 2) Eestis registreeritud äriühingule;
- 3) Eestis registreeritud välisriigi äriühingu filiaalile.

Ettevõtjale antakse tegevusloa, kui:

- 1) tema tegevusala on seotud meretransporditeenuse või laevade agenteerimise teenuse osutamisega;
- 2) tal on tehnilised võimalused ja vajaliku oskusega personal ning tema tegevus ei tekita kahju keskkonnale ega ohusta inimeste tervist.

Tegevusloa saamiseks esitab ettevõtja Veeteede Ametile taotluse, milles sisalduvad järgmised andmed:

- 1) ärinimi;
- 2) aadress ja asukoht;
- 3) sidevahendite numbrid;
- 4) äriregistri kood.

Tegevusloa saamiseks esitatavale taotlusele lisatakse:

- 1) kehtiva äriregistrikaardi koopia või äriregistrisse kandmata füüsilisest isikust ettevõtja puhul Maksuameti tõend;
- 2) Maksuameti kohaliku asutuse õiend maksuvõlgnevuse puudumise kohta;
- 3) riigilõivu tasumist tõendav dokument;
- 4) ettevõtja töötajate kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide (diplomid, tunnistused ja muu selline) koopiad.

Veeteede Amet annab taotlejale tegevusloa või teeb otsuse tegevusloa andmisest keeldumise kohta 14 tööpäeva jooksul käesoleva paragrahvi neljandas ja viiendas lõigus nimetatud dokumentide esitamisest arvates.

Tegevusloa antakse viieks aastaks.

Tegevusloa vormi kehtestab majandus- ja kommunikatsiooniminister.
[RT I 2003, 88, 594- jõust. 08.01.2004]

§ 9. [Kehtetu -RT I 2000, 35, 221- jõust. 15.05.2000]

§ 9¹. Veeteede Amet peatab tegevusloa ja teeb ettevõtjale ettekirjutuse puuduste kõrvaldamiseks, kui:

- 1) ettevõtja tegevus on keskkonnakahjulik või ohustab inimeste tervist;
- 2) ettevõtja ei vasta käesoleva koodeksi nõuetele.

Tegevusloa võib peatada kuni kuueks kuuks.

Veeteede Amet tunnistab tegevusloa kehtetuks:

- 1) kui ettevõtja ei kõrvalda tegevusloa peatamise ajal puudusi, mis on tinginud tegevusloa peatamise;
- 2) kui ettevõtja on tegevusloa taotlemisel esitanud valeandmeid;
- 3) muudel seadusega sätestatud juhtudel.

Tegevusloa kehtetuks tunnistamise korral saadab Veeteede Amet tegevusloa kehtetuks tunnistamise otsuse ärakirja ettevõtjale kolme tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates.

Tegevusluba kaotab kehtivuse, kui ettevõtja tegevuse lõpetab või kui tegevus lõpeb.
[RT I 2002, 1, 1- jõust. 01.01.2003]

§ 9². Pärast 2003. aasta 1. jaanuari asutatud ettevõtjatel peab olema käesoleva koodeksi §-s 8¹ nõutud tegevusluba. Ettevõtjatel, kellel on kehtiv tegevusluba, kehtib see kuni tegevusloa kehtivusaja lõppemiseni, kuid mitte kauem kui 2008. aasta 1. jaanuarini.
[RT I 2002, 1, 1- jõust. 01.01.2003]

§ 10–14. [Kehtetud -RT I 2002, 55, 345- jõust. 01.10.2002]

§ 15. [Kehtetu -RT I 1998, 23, 321- jõust. 01.07.1998]

§ 16. Laevapere õiguslik seisund, sealhulgas ka suhted laevapere liikmete vahel, mis seonduvad laeva eksploatatsiooniga, määratakse kindlaks laeva lipuriigi seadustikuga.

Laevapere liikmete ja laevaomaniku vahelisi suhteid reguleerib laeva lipuriigi seadustik, kui nendevahelise lepinguga ei ole sätestatud teisiti.

§ 17–31. [Kehtetud -RT I 2002, 55, 345- jõust. 01.10.2002]

II peatükk

LAEV

§ 32–41. [Kehtetud - RT I 1998, 23, 321- jõust. 01.07.1998]

§ 42–47. [Kehtetud -RT I 2000, 35, 221- jõust. 15.05.2000]

§ 48. [Kehtetu -RT I 2002, 1, 1- jõust. 01.01.2003]

§ 49. Tunnistus laeva omandiõiguse kohta ja laevapilet võivad laevas olla ametlikult kinnitatud ärakirjana.
[RT I 2001, 93, 565- jõust. 01.02.2002]

§ 50. [Kehtetu -RT I 2002, 1, 1- jõust. 01.01.2003]

§ 51. [Kehtetu -RT I 2000, 35, 221- jõust. 15.05.2000]

III peatükk

LAEVAPERE

§ 52. Laevapere koosneb kaptenist, teistest laeva juhtkonda kuuluvatest isikutest ja laeva meeskonnast.

Laeva juhtkonda kuuluvad peale kapteni tüürimehed, kapteniabid, laevamehaanikud, elektromehaanikud, raadiospetsialistid ja arstid. Laevaomanik võib juhtkonna koosseisu arvata ka teisi laevaspetsialiste.

Laevameeskond koosneb tekimeeskonnast, masinameeskonnast ja teistest laevapere liikmetest, kes ei kuulu laeva juhtkonda.

§ 53. [Kehtetu -RT I 2000, 35, 221- jõust. 15.05.2000]

§ 54. [Kehtetu -RT I 1998, 23, 321- jõust. 01.07.1998]

§ 55. [Kehtetu -RT I 2000, 35, 221- jõust. 15.05.2000]

§ 56. [Kehtetu -RT I 1998, 2, 47- jõust. 01.01.1998]

§ 57. Laevapere liikme ja laevaomaniku vahelisi töösuhteid reguleerivad mereteenistuse seadus ja tööseadused.
[RT I 2001, 21, 114- jõust. 01.04.2001]

§ 58. Ühtki laevapere liiget ei saa kapteni nõusolekuta laevale määrata.

§ 59. Kaptenil on õigus laevapere liikmete suhtes kasutada ergutusvahendeid ja määrata distsiplinaarkaristusi.

Vajaduse korral on kaptenil õigus kõrvaldada tööülesannete täitmisest laevapere iga liige.

§ 60. Laevaomanik peab hüvitama tekitatud kahju laevapere liikmete vara hävimise või kahjustuse korral laeva avarii puhul, lähtudes samalaadse ja sama kvaliteediga vara riiklikest jaehindadest ning arvestades hävinud või kahjustatud vara kulumist. Avarii süüdi olevate laevapere liikmete vara väärtus ei kuulu hüvitamisele.

§ 61. [Kehtetu -RT I 2001, 21, 114- jõust. 01.04.2001]

§ 62. Kaptenil lasub laeva üldjuhtimine, sealhulgas laeva navigeerimine, kõikide ohutu laevasõidu tagamiseks vajalike meetmete rakendamine, korra säilitamine laeval, kõige selle ärahoidmine, mis võiks olla kahjulik laevale, laeval olevatele inimestele ja lastile.

Kapteni korraldused temale antud volituste piires kuuluvad vastuvaidlematus korras täitmisele kõigi laeval olevate isikute poolt.

Kui laeval viibiva isiku tegevus, mis ei sisalda kriminaalkorras karistatava teo tunnuseid, on ohtlik laevale või laeval olevatele inimestele ja varale, on kaptenil õigus paigutada see isik eriruumi ja hoida teda seal kuni laeva saabumiseni esimesse Eesti sadamasse. Eriruumis ebaseadusliku kinnipidamise eest vastutab kapten seadusega kehtestatud korras.

§ 63. [Kehtetu -RT I 2000, 35, 221- jõust. 15.05.2000]

§ 64. [Kehtetu -RT I 2002, 55, 345- jõust. 01.10.2002]

§ 65. Kapten peab igast lapsesünni juhust laeval koostama akti kahe tunnistaja, ja kui laeval on arst või velsker, siis ka tema juuresolekul. Ka peab ta tegema vastava kande logiraamatusse.

Kapteni koostatud akt ei asenda sünnitunnistust ja kuulub esitamisele perekonnaseisuametile sünnitunnistuse saamiseks.

§ 66. Kapten on kohustatud võtma hoiule laeval viibiva isiku poolt koostatud testamendi, kui testamendi koostaja seda soovib, ning säilitama testamenti kuni selle üleandmiseni Tallinna Linnakohtu pärimisregistrile või Eesti konsulaarasutusele; testamendi sisu peab ta hoidma saladuses.

Kapten peab koostama iga surmajuhtumi kohta laeval akti kahe tunnistaja, ja kui laeval on arst või velsker, siis ka tema juuresolekul. Samuti peab ta tegema sellekohase kande logiraamatusse. Surmaakti juurde lisatakse surnu laeval oleva vara loetelu. Kapten võtab tarvitusele abinõud surnu vara säilitamiseks.

Jõudnud Eesti sadamasse, annab kapten surma kohta koostatud akti ja surnule kuulunud vara loetelu Veeteede Ametile, aga välisriigi sadamas, kus on Eesti konsul, Eesti konsulile ja rakendab abinõusid surnu matmiseks. Erandjuhtudel, kui laev peab avamerel viibima pikemat aega ja surnukeha ei ole võimalik säilitada, on kaptenil õigus mätta surnu merre meretavade kohaselt, koostades selle kohta vastava akti ja tehes vastava kande logiraamatusse.

[RT I 2001, 93, 565- jõust. 01.02.2002]

§ 67. Kapten on kohustatud, kui ta saab seda teha ohustamata oma laevaperet ja reisijaid:

- 1) abistama iga merehädalist;
- 2) minema nii kiiresti kui olukord võimaldab appi hädasolijatele, kui talle teatati, et need vajavad abi, ja kui sellist tegevust tema poolt võib reaalset arvestada.

Käesolevas paragrahvis tähendatud kohustuste täitmata jätmise eest kannab kapten seadusega kehtestatud vastutust.

§ 68. Laeva või sellel olevaid inimesi või lasti ähvardava ohu korral, samuti muudel erijuhtudel on kaptenil õigus kutsuda kokku laevanõukogu.

Laevanõukogu ei piira kapteni õigusi ja lõpliku otsuse teeb kapten.

§ 69. laeva toiduvarude, sealhulgas minimaalvarude lõppemisel on kaptenil õigus üldiseks jaotamiseks rekvireerida laeval olevatelt isikutelt vajalikul hulgal toiduaineid ja laeval olevat toiduks kõlblikku lasti.

Rekvireerimise kohta koostatakse akt.

Rekvireeritud toiduainete ja lasti maksumuse hüvitab laevaomanik.

§ 70. Kui kapteni arvates ähvardab laeva paratamatu hukk, annab kapten pärast kõikide meetmete rakendamist reisijate päästmiseks laevaperele loa laevalt lahkuda. Kapten lahkub laevalt viimasena, võttes tarvitusele kõik

temast sõltuvad abinõud logiraamatu, masinapäevaraamatu ja raadiopäevaraamatu, antud merereisi kaartide, dokumentide ja väärtuste päästmiseks.

§ 71. Kapten on kohustatud sõjaohu korral tarvitusele võtma kõik abinõud laeval asuvate inimeste päästmiseks ning laeva, seal olevate dokumentide, lasti ja muu vara hõivamise vältimiseks.

§ 72. Kui kaptenil tekib merereisi ajal vältimatu vajadus raha järele reisi jätkamiseks, eriti aga laeva remondiks või laevapere ülalpidamiseks, on tal õigus, kui laevaomaniku korralduse saamiseks ei ole võimalusi või aega, müüa osa tema hoolde antud varast, mis ei ole hädavajalik reisi lõpetamiseks.

Reisi jätkamiseks on kapten kohustatud valima sellise vahendite saamise viisi, mis toob kõige vähem kahju laevaomanikule ja lastiomanikule.

Müüdud lasti maksumus tuleb tema omanikule välja maksta, välja arvatud juhud, kui esilekutsutud kahju langeb üldavarii tunnuste alla või kui müük toimus ainult lasti huvides.

§ 73. Kui reisis oleval laeval leiab aset tegu, millele kohaldatakse Eesti karistusseadustikku, täidab kapten uurimisasutuse funktsioone, juhindudes sealjuures Eesti kriminaalmenetluse seadustiku sättest ning reisis olevatel merelaevadel uurimise teostamise juhendist.

Kaptenil on õigus pidada kinni kuriteo toimepanemises kahtlustatavat isikut kuni tema üleandmiseni vastavatele täidesaatva võimu asutustele esimeses Eesti sadamas, kuhu laev jõuab, toimetada vaatlust, läbiotsimist ja ülekuulamist kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud korras. Vajaduse korral võib kapten saata selle isiku ja kriminaalasja materjalid Eestisse teise Eestis registreeritud laevaga.

Kui laeval Eesti sadamas oleku ajal leiab aset tegu, millele kohaldatakse Eesti karistusseadustikku, on kapten kohustatud selle teo toimepannud isiku üle andma kohalikele võimudele.
[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

IV peatükk

[Kehtetu -RT I 1997, 77, 1315- jõust. 01.01.1998]

V peatükk

[Kehtetu -RT I 1998, 2, 47- jõust. 01.01.1998]

VI peatükk MERRE UPPUNUD VARA

§ 110. Eesti territoriaal- või sisemerre uppunud vara (laevad, nende riismed, seadmed, last jne., sealhulgas ka randa, leetseljakule, kaljudele jne. heidetud vara) ülestõstmise ja eemaldamine toimub vastavalt Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korrale.
[RT I 2000, 35, 221- jõust. 15.05.2000]

§ 111. Uppunud vara omanik, kui ta kavatses seda vara üles tõsta, peab sellest teatama Veeteede Ametile ühe aasta jooksul arvates päevast, mil vara uppus.

Kooskõlastatult huvitatud riiklike organitega määrab Veeteede Amet asjaolusid arvesse võttes kindlaks vara ülestõstmise tähtaja ja nende tööde tegemise korra ning informeerib sellest vara omanikku.

§ 112. Neil juhtudel, kui uppunud vara takistab laevaliiklust, meretõõndust, hüdrotehnilisi töid, ohustab inimeste elu või tervist või ähvardab saastata keskkonda, on vara omanik kohustatud viivitamatult teatama juhtunust Veeteede Ametile ja viimase nõudmisel selle vara üles tõstma Veeteede Ameti poolt määratud aja jooksul.

Kui uppunud vara omanik ei ole teada, avaldab Veeteede Amet teate uppunud vara ülestõstmise tähtaegade kohta väljaandes "Teadaanded meremeestele", Veeteede Ameti Teatajas ja ühes üleriigilises ajalehes.

Kui sealjuures on teada uppunud laeva lipp, saadab Veeteede Amet vastava teate ka Eesti Vabariigi Välisministeeriumile.

[RT I 2000, 35, 221- jõust. 15.05.2000]

§ 113. Veeteede Amet võib uppunud vara omanikul keelata vara ülestõstmise omaniku või tema poolt valitud organisatsiooni vahenditega, kui uppunud vara asub merealal, mille kohta Eesti seadustikuga on kehtestatud erikord. Sel juhul korraldab Veeteede Amet vara ülestõstmise vara omaniku arvel.

§ 114. Kui uppunud vara on vahetult ohtlik laevaliiklusele, inimeste elule või tervisele, ähvardab saastata keskkonda või kui uppunud vara omanik ei tõsta seda üles vastavalt käesoleva koodeksi §-le 112 Veeteede Ameti poolt kindlaksmääratud tähtjaks, on Veeteede Ametil õigus rakendada vajalikke meetmeid vara viivitamatuks ülestõstmiseks, vajaduse korral aga selle hävitamiseks või muul viisil eemaldamiseks.

§ 115. Sõjaväele kuulunud uppunud vara tõstab üles või eemaldab sõjaväe vara valdaja vastavalt käesoleva koodeksi VI peatüki sätetele.

Juhul kui selline uppunud vara takistab laevaliiklust, meretööndust, hüdrotehnilisi või teisi töid, ohustab inimeste elu või tervist või ähvardab saastata keskkonda, on sõjaväele kuuluva vara valdaja kohustatud selle vara üles tõstma või eemaldama mõnel muul viisil Veeteede ameti poolt määratud ajal.

§ 116. [Kehtetu -RT I 1998, 23, 321- jõust. 01.07.1998]

§ 117. Vastavalt käesoleva koodeksi §-le 113 Veeteede Ameti korraldusel ülestõstetud vara, samuti vara, mis tõsteti üles Veeteede Ameti korraldusel, kuna see ohustas vahetult laevaliiklust, inimeste elu või tervist või ähvardas saastata keskkonda (käesoleva koodeksi § 114), võib omanik välja nõuda kahe aasta jooksul arvates päevast, mil vara tegelikult üles tõsteti. Sel puhul tuleb Veeteede Ametile hüvitada vara ülestõstmise maksumus ja teised sellega seoses olevad kulud ja kahjud.

Kui Veeteede Amet on ülestõstetud vara realiseerinud põhjusel, et sellesäilitamine on võimatu või ebaotstarbekas, tagastatakse vara omanikule vara realiseerimisest saadud summa, maha arvates kõik kulud ja kahjud, mis Veeteede Ametil tuli kanda seoses vara ülestõstmise, säilitamise ja realiseerimisega. Kui sealjuures ülestõstetud vara realiseerimisest saadud summa ei kata täielikult kõiki Veeteede Ameti kulusid ja kahjusid, peab vara omanik need Veeteede Ametile hüvitama.

Keeldumine uppunud või ülestõstetud varast ei vabasta selle omanikku kohustusest hüvitada Veeteede Ameti kulud ja kahjud juhtudel, mis on ette nähtud käesoleva koodeksi §-des 113, 114 ja käesolevas paragrahvis.

§ 118. Juhuslikult üles tõstetud vara tuleb üle anda Veeteede Ametile, kes teatab omanikule vara ülestõstmisest ja asukohast. Kui vara omanik pole teada, teeb Veeteede Amet avalduse vastavalt käesoleva koodeksi §-le 112.

Omanik võib vara välja nõuda ühe aasta jooksul arvates päevast, mil vara Veeteede Ametile üle anti. Seejuures tuleb hüvitada Veeteede Ametile vara hoiu- ja teised sellega seotud kulud. Isikule, kes vara Veeteede Ameti käsutusse toimetas, tasutakse hüvitusena üks kolmandik vara maksumusest.

VII–XX peatükk

[Kehtetud -RT I 2002, 55, 345- jõust. 01.10.2002]

XXI peatükk

[Kehtetu -RT I 1998, 30, 409- jõust. 01.07.1998]

XXII–XXIII peatükk

[Kehtetud -RT I 2002, 55, 345- jõust. 01.10.2002]